

ESETJOGI MOZAIK

A panaszos nehéz anyagi körülményei és álláskeresési problémáival összefüggésben terjesztette elő beadványát a nemzetiségi biztoshelyetteshez, arra hivatkozva, hogy férje roma származása miatt hátrány érte. A nemzetiségi biztoshelyettes az általános jellegű, elsődlegesen anyagi nehézségeket kifogásoló beadvány vizsgálatára nem rendelkezett hatáskörrel, fontosnak tartotta azonban a panaszos részletes tájékoztatását.

Egy roma nemzetiségű panaszos sérelmezte, hogy az anyakönyvvezető nem jegyezte be az adatait egy kiskorú születési anyakönyvébe, annak ellenére, hogy a bíróság a panaszost a kiskorú apjának nyilvánította. Jelezte továbbá, hogy szeretné, ha a gyámhivatal engedélyezné a kiskorúval való kapcsolattartást, valamint érvénytelenítené a kiskorú örökbefogadását. A biztoshelyettes teljes körű tájékoztatást nyújtott a panaszos számára helyzete és lehetőségei megértése érdekében.

A gyógyszer támogatás méltányossági alapon történő megállapításának körülményeit sérelmezte egy roma nemzetiségű panaszos. A közel hat hetes késést szervezeten belüli adminisztrációs hiba okozhatta, ezért a biztoshelyettes figyelemfelhívó levélben kérte az illetékes hatóságot a kérelemfogadás gyakorlatának korrigálására.

Egy vidéki kistelepülésen élő roma nemzetiségű panaszos amiatt kereste meg a nemzetiségi biztoshelyettest, mert elmondása szerint unokáját megszegyenítették az óvodában. A panaszos szerint a gyermeket rövidre vágott hajjal vitték az intézménybe aznap reggel, amikor az incidens történt, amit az óvoda úgy értékel, hogy biztosan tetűfertőzés miatt került sor a hajvágásra, ezért értesítették a védőnőt. A védőnő átvizsgálta a gyermek és a családtagok fejbőrét, de nem észlelt fertőzöttséget. Mint kiderült, a család és az intézmény között korábban is történtek konfliktusok, amelyeket a család a roma származásuk miatti diszkriminációként értékel.

Egy roma nemzetiségű panaszos vízdíj tartozásának megfizetésére indított eljárás miatt fordult a nemzetiségi biztoshelyetteshez. A biztoshelyettes a panaszos által vitatott fizetési meghagyásos eljárás vizsgálatára nem rendelkezett hatáskörrel, fontosnak tartotta azonban a panaszos részletes tájékoztatását az ügyben.

ESETJOGI MOZAIK

A panaszos az óvoda eljárásával kapcsolatosan sérelmezte, hogy kizárólag az ő unokái és gyermekei kapcsán merült fel a tetűvel való fertőzöttség gyanúja, és emiatt unokáját az intézményben állítólag ki is közösítették, nem játszhatott együtt a többi gyermekkel.

Sérelmezte azt is, hogy az intézmény a családsegítő szolgálaton keresztül kommunikál családjával és nem közvetlenül (személyesen vagy telefonon), valamint az óvoda arra is felszólította őket, hogy ebéd után vigyék haza a gyermekeket az intézményből, mert csak napi négy órát tartózkodhatnak bent.

Az ügyben a nemzetiségi biztoshelyettes megkereste az óvoda vezetőjét, és egyrészt információkat kért a panaszost érintő konkrét ügyről, másrészt – az esetleges diszkrimináció feltárása érdekében – azzal kapcsolatban is adatokat kért többek között, hogy az intézménybe milyen arányban járnak hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű (HH és HHH) gyermekek. A biztoshelyettes az óvoda mellett megkereste a helyi családsegítő- és gyermekjóléti szolgálatot, valamint a védőnőt is.

Az óvoda vezetője a válaszadás során csak részben működött együtt a biztoshelyetessel: azzal kapcsolatosan például, hogy az intézménybe milyen arányban járnak HH és HHH gyermekek, amely adatból a roma nemzetiségűek számára lehetett volna következtetni, a válaszadást megtagadta. Vitatta azt is, hogy ezeknek az adatoknak egyáltalán közük lehet a konkrét ügghöz. A kérdésre vonatkozóan a védőnő és a családsegítő központ szolgáltatott végül adatokat, illetve ők nyilatkoztak arról is egybehangzóan, hogy az intézménybe kifejezetten kevés roma származású gyermek jár.

A fenti szervektől kapott információk alapján a nemzetiségi biztoshelyettes arra a következtetésre jutott, hogy családi és más jellegű problémák miatt az érintett gyermekek intézményen belüli nevelése és gondozása valós kihívást jelenthetett az óvoda pedagógusai, gondozói számára. Megállapította ugyanakkor a biztoshelyettes azt is, hogy a roma származású szülőkben és nagyszülőkben alappal merülhetett fel az, hogy gyermekeik, illetve unokáik ebéd utáni hazavitelét, valamint a kizárólag az ő esetükben – mint később kiderült, indokolatlanul – kezdeményezett tetvesség megállapítását célzó vizsgálatot, származásuk alapján történő hátrányos megkülönböztetésként élik meg.

ESETJOGI MOZAIK

A nemzetiségi biztoshelyettes a fentiek alapján nyomatékosan felhívta a figyelmét az óvodavezetőnek az egyenlő bánásmódról szóló törvény diszkriminációt tiltó rendelkezéseire, és arra, hogy a jövőben fokozottan figyeljen oda arra, hogy az óvodába járó néhány roma nemzetiségű gyermek és azok szülei egyenlő bánásmódhoz fűződő joga ne sérüljön.

A biztoshelyettes utalt arra is, hogy az óvodavezető csak arról számolt be, hogy milyen problémák voltak a roma nemzetiségű gyerekekkel, arról azonban nem adott tájékoztatást, hogy az intézmény dolgozói milyen intézkedéseket kezdeményeztek a roma nemzetiségű gyermekek fejlesztése, óvodán belüli helyzetének javítása érdekében.

A biztoshelyettes arra is felhívta az óvodavezető figyelmét, hogy az intézménybe járó HH és HHH gyermekek számával kapcsolatos adatok nem tartoznak a személyes adatok körébe, ahogy arra az intézményvezető tévesen hivatkozott, és az óvoda aktuális HH és HHH adatainak bekérése jogszerű és az ügy szempontjából fontos kérdés. Annak eldöntése ugyanis, hogy bármely adat, információ összefügg-e vagy sem egy panaszügyben indult vizsgálattal, nem a vizsgált hatóságnak vagy szervnek, hanem az ombudsmannak és az ombudsmanhelyetteseknek a feladata. Az Ajbt. 27. § (1) bekezdése alapján egyébként az alapvető jogok biztosa és a biztoshelyettes az eljárása során az annak lefolytatásához szükséges mértékben kezelheti mindazokat a személyes adatokat, valamint törvény által védett titoknak és hivatás gyakorlásához kötött titoknak minősülő adatokat is, amelyek a vizsgálattal összefüggnek, illetve amelyek kezelése a vizsgálat eredményes lefolytatása érdekében szükséges. Az Ajbt. 21. § (2) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa jogszabályban meghatározott megkeresésének a vizsgált szerv vezetője pedig – az alapvető jogok biztosa által megállapított határidőn belül – köteles minden tekintetben eleget tenni.